

Ook aan absorptiekracht van clubs zit een limiet

Drie compensatiemodellen voor overheidsbezuinigen op sportgebied

De gemeenteraadsverkiezingen zijn weer achter de rug. De grote vraag is of er nu echt heel veel gaat veranderen, nu de grote politieke partijen veelal hun zetels hebben moeten inruilen voor vertegenwoordigers van lokale partijen. Neem de sportverenigingen. Al jaren worden zij geconfronteerd met een terugtrekkende overheid als het gaat om onderhoud van de sportvelden. Maar hoe ga je daar als vereniging mee om? Er zijn inmiddels diverse modellen. Fieldmanager neemt ze onder de loep.

Auteur: Jeroen Mulder

Gemeenten staan onder druk. Steeds meer taken, steeds minder geld. Logisch dus dat gemeenten proberen zoveel mogelijk van die taken tegen zo weinig mogelijk kosten proberen uit te voeren, of uit te besteden. Vooral in de grotere gemeenten hebben sportverenigingen daar in toenemende mate "last" van. Die verenigingen worden geconfronteerd met een overheid die taken naar de vereniging zelf afstoot, het beheer van de velden geheel privatiseert, of in het ergste geval de huurprijzen van velden flink verhoogt om zo toch kostendekkend te kunnen blijven werken.

Waar klappen vallen

In bovenstaande hebben we de drie meest voorkomende modellen zo'n beetje samengevat. Het is kiezen uit kwaden, zo lijkt het. In een paar grote gemeenten in het noorden van het land werden de veldhuren zelfs verdubbeld. In Emmen was het al in 2010 raak: voetbalverenigingen schreeuwden daar moord en brand toen het college bekendmaakte de veldhuren te verdubbelen. Over het algemeen kwamen de felste protesten overigens niet van de grootste clubs. Een club met 600 leden en een flinke sponsorpot heeft nu eenmaal meer mogelijkheden om dergelijke

klappen op te vangen. Die klappen vielen juist bij de verenigingen in de buitendorpen. 'Voor een kleine club is dit haast niet te doen,' klaagde secretaris Angelique Knuppe van vv Zandpol – een gehucht bij Nieuw-Amsterdam – destijds. Die club had twee velden à 500 per jaar per veld, totaal 1000,-. Dat werd dus 2000,- op jaarbasis. 'We willen graag de goedkoopste in de regio blijven, maar een contributieverhoging lijkt nu onvermijdelijk. Duizend euro voor een veld; misschien kunnen we beter zelf het gras inzaaien.'

Taakverdeling

Misschien achteraf helemaal geen slecht idee. Emmen koos voor tariefsverhoging van de veldhuur. Andere gemeenten belegden juist het onderhoud bij de verenigingen. Neem Enschede: daar werd een heel andere route gevolgd. 'Gemeenten en sportverenigingen hebben gezamenlijke belangen bij het onderhoud aan sportvelden,' vatte Maurice Evers van Dutch Outdoor Concepts de vraag samen tijdens een presentatie die zijn bedrijf vorig jaar verzorgde. Dutch Outdoor Concepts werkte hiervoor samen met de gemeente Enschede en een paar part-

ners: Melspring voor grasonderhoud en VGR Verschoor-Almkerk, leverancier van machines. Evers in de inleiding: 'Tijdens de gesprekken tussen de presentaties in bleek dat er grote verschillen bestaan bij gemeentes ten aanzien van verdeling van werkzaamheden tussen vereniging, gemeente en aannemers. Ook de huurkosten voor velden, met of zonder licht, natuur of kunstgras liet grote verschillen zien.'

Privatisering als toverwoord

Dat die huurkosten zo enorm verschillen, laat zich eenvoudig verklaren. De wijze van invulling van

onderhoud en de manier waarop dit wordt versleuteld in de kostprijzen, hebben als resultaat dat in vrijwel geen enkele gemeente het onderhoud op dezelfde manier wordt berekend en – vooral – wordt doorbelast naar de verenigingen. En als gemeenten helemaal van de kosten afwil? Dan is privatisering ineens het toverwoord. De grote vraag is of je dat de verenigingen aan wilt doen. Zeker kleine verenigingen zullen dit beslist financieel niet kunnen behappen. Het rekensommetje is eenvoudig. Neem een vereniging met 150 spelende leden. Gemiddeld betalen die leden elk een tiende contributie per maand. Inkomsten vanuit contributie: 1500 euro. Kleine club heeft een paar sponsors: bordsponsors, misschien een tenuesponsor. Een kleine steekproef leert dat een vereniging met een dergelijke omvang tot ongeveer 10.000 tot 15.000 euro aan sponsorgeld zal binnenhalen op jaarbasis, inclusief deelname aan Grote Clubactie of aanverwant. Daarnaast zullen er inkomsten zijn vanuit de kantineomzet. Dan heb je het wel zo'n beetje gehad. Totale begroting op jaarbasis: ergens tussen 30.000 en 40.000 euro. De aanleg van een normaal voetbalveld kost al snel het dubbele. En kunstgrasvelden? Reken op minimaal anderhalve tot twee ton. Vroeg of laat komt vervanging aan de orde. Geen enkel veld heeft het eeuwige leven.

'Voor een kleine club is dit haast niet te doen'

Vrijwilligers zijn geen professionals

Zeker niet als het onderhoud niet op professionele wijze gebeurt. Dat betekent bij privatisering aanschaf of huur van machines. Plus: mensen die weten hoe je een veld met die machines moet bewerken. Tijd om terug te gaan naar Enschede. Probleem is dat het gebruik van de velden toeneemt, vooral door gezamenlijk gebruik door verenigingen en scholen. Maar het budget voor het onderhoud staat onder druk. Privatisering is eigenlijk geen optie. Maar wat is dan een oplossing? Het antwoord: doe het samen.

Taken van de overheid

In Enschede doet de gemeente vooral het specialistische gedeelte van het onderhoud dat gericht is op de bodemkwaliteit onder de grasmatten. Dit onderhoud vergt ook bijzonder materieel. Denk aan maaien tot een bepaalde hoogte (30-35 millimeter), slitten, diepbeluchten, bezanden, dres

sen en bemesten. Dat laatste gebeurt op basis van grondonderzoek, grasbestand, veldleeftijd en natuurlijk het gebruik. De gemeente kijkt ook nadrukkelijk naar de graskwaliteit. Is het gras te slecht, dan kan de gemeente zelf de beslissing nemen om doorzaai toe te passen of de mat in haar geheel te vervangen. Doorzaaien wordt sowieso twee keer per jaar gedaan, zo blijkt uit de documentatie. Tot slot hoort ook de bestrijding van onkruid, ziekten en plagen tot de taken van de lokale overheid.

'Privatisering is eigenlijk geen optie. Maar wat is dan een oplossing? Het antwoord: doe het samen'

Dagelijks onderhoud voor de club

En de vereniging? Haar taken liggen op het gebied van de gebruikskwaliteit. Na de wedstrijden herstellen de verenigingen de speel schade. Doelgebieden en grote schades worden uitgevlakt met aanvulling van grond, Storit en graszaad. In het seizoen gaat de vereniging eens per twee weken met de prikrol over de mat om te vlakken en om de topbeluchting op orde te houden. Ook het verwijderen van straatgras hoort bij de taken van de vereniging. Zo verricht de vereniging veel ondersteunend werk in het onderhoud van de speelvelden. En met goede instructies vanuit de gemeentelijke diensten kunnen die verenigingen een hoop zelf. Denk aan berekening, reparaties aan hekwerken, het controleren van de ontwatering en ook het onderhoud van de gebouwen. Dat laatste is doorgaans geen specialistisch werk: in de club zijn altijd wel een paar handige 'vaders' te vinden goed met een kwast te werk kunnen of reparaties kunnen uitvoeren. Snoeien van bossages en veldomzooming? Waarom niet door de vereniging zelf? Gemeente hoeft dan alleen nog maar met de hakselaar langs te komen.

Trend

Ook marktleider 'omgevingsverzorging' BTL ziet de trend: zij zien in toenemende mate een regierol voor de gemeente weggelegd. BTL gaat hierin nog een stapje verder dan de partners in

Enschede: waarom niet het budget voor beheer en onderhoud (deels) naar de clubs overhevelen? De vereniging wordt zo zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en het tijdig opschalen van externe kracht – bijvoorbeeld vanuit gemeentelijke diensten – om specialistisch werk te verrichten. Het idee erachter is dat verenigingen dan al snel taken naar zichzelf toe gaan halen. BTL voegt er direct aan toe dat dergelijke plannen altijd maatwerk zijn. Er schuilt immers ook een risico in deze aanpak. De vereniging die helemaal niets meer doet en het onderhoud voor zich uitschuift.

Enorme zelfredzaamheid

Nog een keer Emmen. Wie de Facebookpagina's van diverse clubs bezoekt, ziet al snel de enorme zelfredzaamheid van verenigingen. Korfbalvereniging EKC2000 is zelf eigenaar van het verenigingspand: in 2010 kocht de vereniging het van de gemeente. Alleen het kunstgrasveld en het Xtragrass-speelveld huren ze van de gemeente. Daarbij wordt het gras gedeeld met de voetballende burens. De vereniging roept regelmatig leden op voor snoeiwerkzaamheden, onkruid wieden of reparaties aan het hekwerk. Ook de activiteit van de honkballers bij Bedrocks is indrukwekkend. Een relatief kleine vereniging, maar getuige de berichten op Facebook is vrijwel elk lid bereid om de handen uit de mouwen te steken. Kleedkamers werden volledig zelf gebouwd met behulp van vrijwilligers.

'Marktleider 'omgevingsverzorging' BTL ziet de trend: zij zien in toenemende mate een regierol voor de gemeente weggelegd'

Oprekking compensatie

Voorbeelden genoeg. Verenigingen krijgen dan weliswaar te maken met bezuinigingen van overheidswege, maar compenseren dit door een grote appèl op de leden. Niet zelden omdat de andere keus – de contributieverhoging – geen alternatief is waar de handen voor elkaar komen. De grote vraag is alleen tot hoever deze compensatie kan worden opgerekt? Hoeveel absorptiekracht heeft een vereniging? De modellen die nu in Enschede

worden toegepast of door BTL worden geadviseerd, zullen zeker helpen in het nadenken over dit vraagstuk. Maar is het een blijvende oplossing die ook nog werkt als de verheidskraan nog verder wordt dichtgedraaid? Hoeveel kan een club dan echt zelf? Tot nu toe zijn het vooral hand- en spandiensten, goed uit te voeren door handige doe-het-zelvers. Maar bodembewerking met als doel een kwalitatief goede speelmat: dat blijft toch werk voor specialisten.

Jur van der Veen

De geldkraan gaat ook bij verenigingen dicht, straks renovatie van kunstgrasvelden door de nieuwe innovatie van begronden en inzaaien?

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-4580